

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UKA2019/Imm. 151
3. oktober 2019
Aqqaluaq B. Egede

Uunga siunnersuut: Nukissamik pilersuineq Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. Xxx2019-imeersoq.

(Inuussutissarsiornermut, Nukissiuuteqarnermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoq)

Ukiorpaat ingerlaneranni Kalaallit Nunaat inuuffigiuminarsagaq, inuisa nammaqatigiillutik inuit naligiinnerusumik inuuniarsinnaatillugit aaqqissuusaasut naalakkersuinikkut allanngortinniarneqartoq, Naalakkersuisuniit assut oqaasinngortikkiminaatsinneqarpoq. Naalakkersuisut saqqummiussiisutaanni Nukissiorfiit inuiaqatigiittut ingerlatseqatigiiffiuterput qanoq politikikkut allannguuteqarfiuniartut erseqqissumik nassuiaatissaqartinngikkaat maluginiarparput.

Inuit Ataqatigiit isumaqarpugut siunnersuut una nunatsinni inuit ulluinnarni inuuniarnikkut atugaannut, tassa akitigut toqqaannartumik sunniuteqartussaasoq. Naalakkersuisut sinnerlugit Nukissiuuteqarnermut Naalakkersuisut saqqummiussiisutaa politikikkut siunnerfinnik imaqqangimmat uggornaqaaq. Misigisimavugut inuiaqatigiinni nukissiuuteqarnikkut ineriartorneq killup tungaanut sangutinniarneqartoq, inuiaqatigiillu issittumi nunaqartut Nukissiorfiit aallaavigalugit aningaasanik iluanaarniarfigineqarnissaat pilersinniarneqartoq.

Naalakkersuisut inatsisissamik allannguutissamik siunnersuuteqarnerminni erseqqilluinnartumik nassuiangilaat erngup nukissiorfii pioreersut, siunissamilu sanaartorneqartussat pillugit eqqartukaminni Nukissiorfiit ingerklanneqarnerat ullumikkut siunissamilu qanoq allannguuteqassanersoq. Aamma nunatsinni inuit atugaannut ulluinnarni inuuniarnikkut qanoq sunniuteqassanersoq. Naalakkersuisut kissaatigaat atuisartut atuinertussusiisa nikerarnerat tunngavigalugu Nukissiorfiit isertitassatut annaasai, imaluunniit akinut aalajangersaasarnerit qanorpiaq aaqqinneqassanersut eqqartorneqassanngitsut? Taamaassimangippat sooq erseqqilluinnartumik nassuiaasiortoqarsimangila?

Naalakkersuisup susassaartup nunatsinni innuttaasut qanorpiaq sunnerneqassanersut nassuiartariaqarpaa. Inuit Ataqatigiit maluginiaratsigu, Naalakkersuisut erseqqissaraat assersuutigalugugooq Nukissiorfiit 20 mio. kr.-inik nammagassinneqarpat ataatsimut akigitat katillugit 3 %-imik qaffanerannik malitseqartassasoq. Tassa nunatsinni erngup nukinganic atuinitta annertusarnera makkut Naalakkersuisuniit navianartup tungaanut saatinneqalerpoq. Nukissiuutinut Naalakkersuisoq innuttaasut sakkortuumik illersorniartariaqarpagut. Nukittunerusariaqarpugut, aamma suliassaq una pillugu.

Tusarnaartut tamassi, takoreerparput nunatsinni ingerlatseqatigiiffiit pilersitsiortorneqarnerat qanoq tamatsinnut sunniuteqarnersoq. A/S-itut ingerlatseqatigiiffiit aningaasarpassuarnik kaavii-

aartitsipput. Inuiaqatigiit piginnittuunerat isaasalerlugu oqaasiinnaavoq. Aningaasarsiornikkut piumaffigineqarsinnaangillat, iluanaaruterpassuillu inuit nunatsinniittut atugaannut oqilisaatigineqartussat allanut pisariaqannginnerusunut aningaasaliisutaasartut misillerfigisareerpagut. Sooq taava ´massakut Naalakkersuisut aamma namminneq ajornartorsiutigisartakkatik uteqqinniarlugit siunnersuuteqarpat, allaat Nukissiorfiit piumaffigineqarsinnaajunnaarlugit aalajangersaatitsiniarlutik?

Inuit Ataqtigiiit kissaatigaarput apeqqutit ukua Naalakkersuisut naggasiinerminni akissuteqarfigisagaat:

1. Nukissiorfiit ingerlatseqatigiiffittut A/S-itut ingerlasunngortinnissaat Naalakkersuisut anguniarpaat?
2. Nukissiorfiit sooq Naalakkersuisunit Inatsisartuniillu imaluunniit politikikkut piumaffigineqarsinnaajunnaassappat atuisartunut akit aalajangersarneqartarnerat pillugu?
3. Illoqarfinni nunaqarfinnilu innaallagissamut akit assigiittussaanerat inuillu akinik nammaqatigiinnerat siunissami qanoq allannguuteqassava?
4. Nukissiuutinut Naalakkersuisup nammineq akisussaasutut kissaatigaa Nukissiorfiit namminersortunngorsarneqarnissaat, imaluunniit A/S.-itut ingerlatseqatigiiffinngornissaa?
5. Naalakkersuisut misissuisimappat Nukissiorfiit ullumikkumiit allaanerusumik inatsisitigut malittarisassaqluni ingerlatsilerpat inuiaqatigiinnut ataatsimut sunniutigisinnaasaanik qulaajaasumik nalunaarusiortitsillutik?
6. Inatsit una atulissappat atuisut innaallagissamut akitigut eqqorneqassanngippata kif-fartuussinermik isumaqatigiissuteqalernissaq pisariaqalissanersoq Naalakkersuisut erseqqissarsinnaavaat?

Inuit Ataqtigiiit kissaatigaarput ineriartorneq aamma nukissiuuteqarnikkut mingutsitsinnginnerusumik ineriartortitsinerput sakkortuumik innarlerneqarsinnaasoq, pingaartumik qulaani apeqqutit qanoq akineqarnissaat apeqqutaalluni.

Nukissiorfiit ingerlatseqatigiiffiuvoq nunarsuarmioqataanitsinnut isumalerujussuaq. Innaallagissiorfiit, anorimit, imermit imaluunniit seqernup nukinganit pisuuppata nunatsinnuinnaq tunn-gangillat. Nunarsuarmioqataanitta sunniuteqarfiginissaa aamma nukissiuuteqarnikkut nunanut allanut politikkimut tunngassuteqarluinnarmat parrtiit apeqqutaatibnnagit Inatsisartut peqqissaartumik sulinissaat pisariaqarpoq. Akisussaassuseqarluta suliassaq una imaannaanngitsumik kinguneqarsinnaasoq pillugu piffissaqarluta suliarisariaqarparput.

Massakut erngup nukissiorfiusut aamma siunissami erngup nukinganik nukissiorfiuliassat pillugit pilersaarutit aningaasaliiniarnerillu kalluarneqaaqqajaasutut inissinnissaat Inuit Ataqtigiiit ernummatigaarput. Assersuutigalugu Qasigiannguani aamma Aasianni erngup nukinganik nukissiorfiliasat inuiaqatigiinnut iluaqutissartai anguniakkavut ingerlatseqatigiiffimmut A/S-itut ingerlasumut iluaqutissannguinnassanngippata tamanna Naalakkersuisut qanoq qulaajaaffigisimavaat? Qulaajaasimanerit takusstissartaqanngillat aamma allannguinerup kingorna inuiaqatigiinnut sunniutissai Naalakkersuisuniit erseqqissarneqanngillat.

Naalakkersuisut pitsaasumik Inatsisartut suleqatigalugit apeqquq una suliarisariaqarpaat. Piffissaq sivikitsuinnaq atorlugu Naalakkersuisut Inatsisartunut suliakkiinerat eqqarsaatigilluartariaqarpoq. Naalakkersuisummi saqqummiussiisutaanni paasissutissanik erseqqissunik pissarsiassaqaqngilagut, naak Naalakkersuisut soquitigisassarigaluaaraat Inatsisartut aalajangernissaminnut tunngavis-sanik naammattunik pigiosaqarlutik aalajangersaanissaat. Tamakku tunngavigalugit Inuit Ataqtiginiit kissaatigaarput Naalakkersuisut Inatsisartullu peqqissaartumik sulinissaat periarfissinneqas-sasoq. Eqqarsaatersuutigeqquarput siunnersuutip suliarilluagaanissaa angujumallugu aappassaa-neernissaata upernaamut kinguartissinnaanera pitsaanerussannginnersoq nalilersorluaqqullugu.

Tusarniaanermi akissutit misissorpagut, isumarput malillugu Kommuni Kujalleq apeqqutinik pingaarutilinnik saqqummiussimasoq malugaarput, imatut oqaasertalersimasumik:

Issuaavunga...

”Amigartoorurtaasut kiffartuussinissamut isumaqatigiissut aqputigalugu matussuser-neqaqngippata kommunit pisortanit ikiorsiissutitut aningaasartuuteqarnerulersinnaanera, siun-nersuutip malitsigisinnaagaa. Nukissiorfiit ingerlatsinermi amigartooruteqaqnginnissaannik qulak-keerisumik sapinngisamik tamatigut kiffartuussinissamut isumaqatigiissuteqartoqartariaqaralu-artoq, ataatsimut isigalugu tamanna Kommunip Kujalliup inassutigaa.”

Issuaaneq naavoq.

Kommuni Kujalliup tusarniaanermi akissutaanut Naalakkersuisut akissuteqarput imaattumik:

Issuaavunga...

”Tusarniaanermut akissuteqaatit siunnersuummi allanngortitsinissamik pissutissaqalersitsinngilat”.

Issuaaneq naavoq.

Inuit Ataqtigiit siunnersuut inuiaqatigiit nunatsinniittut inuuniarnikkut atugaannut aamma anin-gaasarsiornuikkut ataatsimut sunniuteqarnerlussinnaasoq, aamma Naalakkersuinikkut sulinitinni aporfigisartakkatta tungaanut alloriarnerusinnaasoq Inatsisartut ataatsimiititaliaani peqqissaar-tumik aamma piffissaqarluni suliarineqarnissaa kissaatigaarput.

Kaammattuutigaarput inuiaqatigiittut nammaqatigiinnerput, inuiattut siuarsarnissatsinnut atugartuussisitta pitsaanerusup timalersornera A/S-inut ingerlatseqatigiiffiusunut nuunneqas-sanngitsoq. Taakkua Ingerlatseqatigiiffiit A/S-tut ingerlasut pillugit inatsimmik tunngaveqarlutik politikikkut piumasarineqartunut ”pallittaalisagaapput”. Ingerlatseqatigiiffiorneq imaluunniit taakkununga politikikkut piumaffigineqarsinnaajunnaarsitsineq tassaapput inuiaqatigiit so-qutigisaannik ”tuniniaanerit” sakkortunersaat.

Inuit Ataqatigiit innuttaasut atugarissaarnerusut pilersinnissaat anersaaraarput oqaatigiinnart-
arnagu aamma aalajangersaanitsigut mianersuussinikkut suliariniarsarisatsinnik. Inuit nunatsinniit-
tut aningaasarsiornikkut kaaviiartitaat nunatut isertitaartullu pingaaruteqartut A/S-inngortitsinik-
kut inuiaqatigiit aningaasarsiornerannit A/S-it aningaasarsiorfiannut nuussinerupput.

Taamatut oqaaseqarluta Inuit Ataqatigiit siunnersuut una Inatsisartut Ataatsimiititaliaanni susas-
saqartumi pitsaassusilimmik qulaajaavigineqarnissaa innersuullutigu suliassanngortipparput. Nag-
gataatigut qulaani apeqqutit Naalakkersuisup naggasiinermi akisassaattut innersuussavut aki-
neqarnissaat kaammattuutigalugu siunnersuut taamatut Inuit Ataqatigiinniit oqaaseqarfigaarput.